

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

תוכן עניינים

- א. טלית שהקטן מתכסה בו ראשו ורובו והגדול יוצא בה דרך עראי חייבת בציצית אין הקטן מתכסה בו ראשו ורובו אף על פי שהגדול יוצא בה עראי פטורה 1
- ב. אין עראי בכלאים 4.....
- ג. טלית כפולה ... פוטר ... שאם כפלה ותפרה שחייבת ... דנקמה בסיכי 4.....
- ד. ענשיתו אעשה ... בזמן דאיכא ריתהא ... מצדקי למיפטר נפשך מציצית 6.....
- ה. בזקן שעשאה לכבודו שפטורה 7.....
- ו. בההיא שעתא ודאי רמינן ליה משום לועג לרש חרף עושהו 7.....
- ז. טלית שנקרעה חוץ לשלש יתפור תוך שלש לא יתפור 8.....
- ח. מתירין מבגד לבגד 10.....
- ט. טלית שכולה תכלת כל מיני צבעונין פוטרין בה חוץ מקלא אילן 11.....
- י. מדליקין מנר לנר 11.....
- יא. גורר אדם מטה כסא וספסל ובלבד שלא יתכוין לעשות חריץ 12.....
- יב. מסר ליה לקצרא 13.....
- יג. הלכתא ד' בתוך שלש משולשת 13.....

דף מא.

א. טלית שהקטן מתכסה בו ראשו ורובו והגדול יוצא בה דרך עראי חייבת בציצית אין הקטן מתכסה בו ראשו ורובו אף על פי שהגדול יוצא בה עראי פטורה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

שיעור טלית שראוי¹ לצאת בה ידי חובת מצות ציצית, בין בטלית גדול ובין בטלית קטן, שיערו חז"ל שאם קטן המתהלך בשוק ואינו צריך אחר לשומרו, והיינו בן ט' שנים², ומתכסה בו ראשו ורובו באורך וברוחב, וגדול בן י"ג שנה³ הלוּבשו אינו מתבייש לצאת בו באקראי בשוק או לפתח ביתו⁴, חייב גדול הלוּבשה⁵ לעשות בו ציצית, שנקרא כסותו.

ואם אין הקטן מתכסה בו ראשו ורובו, אף על פי שלובשו גדול ואינו מתבייש לצאת בו באקראי לשוק⁶, פטור מן הציצית⁷, שאין זה נקרא כסותו, והכתוב אומר (דברים כב יב) **עַל אֲרַבַּע פְּנֵי־פָּנֹת פְּסוּתָךְ, כְּלוּמַר שְׁדֹרְכָךְ לְהִתְכַסּוֹת בּוֹ.**

אם הגדול מתבייש לצאת בו אפילו באקראי לשוק לא חשיב כסות אפילו אם לובשו בביתו⁸, ואם הוא קטן כל כך שאין דרך סתם בני אדם להתכסות בו, זה שיוצא בו באקראי לשוק ואינו מתבייש, דעתו בטל אצל כל אדם⁹.

שיעור זה לא יפחות מאמה וחצי אורך (שבעים ושתיים סנטימטר) על אמה רוחב¹⁰ (ארבעים ושמונה סנטימטר). ומכל מקום כיון שיש מחלוקת

¹ שו"ע ונו"כ או"ח מז

² מ"ב א

³ מ"ב ג

⁴ מ"ב ד

⁵ מ"ב ב

⁶ אך אם דרך אנשי המקום שהגדולים ילכו בו בקבע לשוק ואינן מתביישיין משמע מדברי הב"ח דחייב בציצית.

מ"ב שם

⁷ מ"ב ב

⁸ מ"ב ד

⁹ ויש חולקין בזה וס"ל דלא בעינן רק אם יש בו כדי לכסות ראשו ורובו של קטן והסכימו האחרונים להחמיר שלא לברך על ט"ק אף שיש בו כדי ראשו ורובו ש"ק אם הגדול מתבייש לצאת בו באקראי לשוק דאף שהוא יוצא במלה דעתו אצל כל אדם. מ"ב שם. כתב הפמ"ג אם יש בהבגד כדי לכסות ראשו ורובו אלא שהוא לבוש בזוי ואין יוצא בו לשוק עראי וסתם ב"א יוצאין בו לבי"ח ... אפשר דאין ה"נ בענינינו דאין ראוי לברך על טלית כזה דבתר דעתו אזלינן וצ"ע. ולכאורה הוא פלא דבדאי לא נתנה התורה שיעורין בכל אחד לפי דעתו גם דלא אמרו בכרייתא והוא יוצא בה ארעי לשוק אלא והגדול יוצא בת. בה"ל ד"ה לשוק

¹⁰ שיעור ראשו ורובו כתב בספר פרי הארץ בשם ספר ד"ח ששיעורו ג' ריבעי אמה באורך וחצי אמה ברוחב וכתב ע"ז המחצית השקל והארה"ח שאין סמך לזה מן הש"ס ובפרט במה שכתב חצי אמה ברוחב. ועכ"פ לא יפחות מג' ריבעי אמה באורך לכל צד דאל"ה יש בו חשש ברכה לבטלה כי כתבו האחרונים שמדדו ונמצא ששיעור ראשו ורובו של קטן הוא אמה וחצי. מ"ב שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

הפוסקים בדבר, אין לברך על טלית קטן, ויכוין לפוטרו בברכת הטלית גדול.

ואם מחליף הטלית קטן אחר תפלת שחרית, לא יברך עליו, אלא אם כן יש בו כשיעור שתי אמות אורך (תשעים וששה סנטימטר) על אמה רוחב (ארבעים ושמונה סנטימטר), מלבד הנקב של בית הצואר¹¹, ואז יברך¹² עליו "על מצות ציצית", ובשעת לבישתו יתעטף בו כעטיפת הישמעאלים.

יעשה הכתפים של הטלית קטן רחבים כדי שיהיו ניכרים ויהיה עליהם תורת בגד ולא שם רצועות¹³.

אם אין לו אלא טלית קטן פחות משיעור אמה וחצי אורך על אמה רוחב, אף על פי כן ילבשנו כדי שיקיים מצות ציצית לדעת חלק מהפוסקים¹⁴. ואפילו אם אין לו אלא בגד קטן ביותר, מוטב שילבשנו ממה שילך בלא ציצית כלל.

מותר לצאת בשבת במקום שאין עירוב, בטלית קטן שאין בו כשיעור שראוי לברך עליו, ואפילו הוא קטן ביותר יש להקל.

בגד שיש בו כשיעור ציצית, אלא שלובשו כשהוא מקופל במקצת, ובאותה שעה אין בו כשיעור, מקיים בו מצות ציצית¹⁵. ואסור ללובשו בלא שיטיל בו ציציות.

¹¹ כמנהג אנשי מעשה לדקדק שיהיה בו אמה מלפניו ואמה מלאחריו ונקב בית הצואר אין עולה למנין ובמ"ק כזה יצא מן הספיקות ויכול לברך עליו. מ"ב ד

¹² לכאורה צ"ע לפ"ז בזמנינו איך אנו מברכין על ט"ק שלנו אפילו אם יהיה בו שיעור ארוך הלא אין דרך שום גדול לילך בו בשוק אבל באמת זה אינו דגדול נקרא בענינינו נער בן י"ג שנה כדמשמע מדברי הב"ח וארה"ח ולשוק שכתב בשו"ע לאו דוקא דה"ה על פתח ביתו ברהוב וכמש"כ א"ר ובודאי לא יתבייש נער בן י"ג שנה לילך בו בימות החמה לחוץ על פתח ביתו. עוד נ"ל פשוט בלא"ה דעיי"ז לא בטל ממנו שם בגד ולא אמרו רק אם הוא מתבייש לילך בו מפני קיצורו דאל"כ אפילו אם יהיה בהטלית קטן כדי ראשו ורובו של גדול ואפילו אם יגיע עד קרסוליו ה"נ דיפטר מציצית וכ"ה ה"נ א"כ במקומות שהגדול מתבייש לצאת בו בט"ג בשוק ה"נ דמ"ג יפטר מציצית אלא ודאי רכונת הגמרא הוא דוקא אם אנשי המדינה מתביישין לילך בו באקראי לשוק מפני קיצורו אז לא חשיב בגד משא"כ בענינינו שהביוש הוא מפני שדרך אותו הבגד ללבשו תחת בגדיו ולא על בגדיו לא בטל עיי"ז מניה שם בגד. בה"ל שם לשוק

¹³ ומה שנוהגין האשכנזים שלוקחין חתיכת בגד קטן אחד מלפניו ואחד מלאחריו ותופרין בהם רצועות ועושין בהם ציצית אין יוצאין בזה כלל חובת ציצית ומלבד שמבטלין מצות ציצית מברכין ברכה לבטלה בכל יום ועוברים על לא תשא גם אסור לצאת בו בשבת. מ"ב א ד

¹⁴ בתשובות רמ"א סימן ק"י מפלפל היאך יוצאין בד' כנפות הקטנים מזה השיעור ותורף דבריו דמוטב לילך בהם מלילך כל היום בלי ציצית ובד"מ סימן ח' כתב ללמד העם שיברכו בבוקר על טלית גדול ויפטרו את הקטן וילכו בו כל היום ומ"מ אם אפשר לאדם שיעשה גדול שהוא כשיעור מה טוב ומה נעים עכ"ל. מ"ב א

¹⁵ תשובת בית יעקב סימן ק"ו דכיון שעומד להתפשט כפשוט דמי אף שלא נתפשט עדיין והרי יש בו כשיעור עיין שם ועיין בבני חייא. מ"ב ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

אם נתמעטו מדות הבגד מחמת שתפרו, או מחמת שנתכבס, אינו ראוי לקיים בו מצות ציצית¹⁶. ולכן ראוי שיעשה הבגד גדול מעט משיעור ציצית, כדי שישאר בו כשיעור המצוה לאחר שיכבסנו.

אם יש באורכו כשיעור הראוי, ואין ברוחבו כשיעור הראוי, ראוי להחמיר שלא לצאת בו ידי חובת המצוה.

לפי דעת רבינו האר"י ז"ל, אין לעשות שרוולים לטלית קטן. ואם רצה לחברו בלולאות משני צדיו, או לתופרו משני צדיו, ורובו פתוח, ועושה בו נקבים למעלה להכניס בהם ידיו, רשאי.

באיזה מקומות נוהגין שהבגד הנקרא וועס"ט הוא פתוח מלאחריו ועושין בו ציצית בד' כנפותיו, ואשרי להם רק שצריך לזוהר שיהיה רובו פתוח, וכן בט"ק שעושין במדינתנו יזוהרו בזה¹⁷.

ארבע כנפות של קטן שהגיע לחינוך שחייב אביו להטיל בו ציצית משערין בראשו ורובו של קטן כמות שהוא ואם בן שש הוא משערין בראשו ורובו שלו וחייב אביו מדרבנן להטיל בו ציצית¹⁸.

ב. אין עראי בכלאים

אסור ללבוש¹⁹ כלאים אפילו דרך עראי, כגון טלית של קטן אף על פי שאין הגדול יוצא בה ארעי לשוק²⁰, דהא סתם לא תלבש כתיב, לבישה כל דהו משמע.

ג. טלית כפולה ... פוטר ... שאם כפלה ותפרה שחייבת ... דנקטה בסיכי

¹⁶ שם סי' ס"ו. וכ"כ בלקט הקמח. מ"ב ד

¹⁷ מ"ב ד

¹⁸ בה"ל שם ד"ה ואז מהפמ"ג

¹⁹ שו"ע ונו"כ יו"ד שא ד

²⁰ פשוט שכאן נתכוין אפילו בגד של קטן שאינו מתכסה ראשו ורובו אסור לגדול לילך בו אפילו לשוק במקום שהוא מתבייש מכל מקום בכל גווני אסרה תורה כלאים. מ"ז שם ה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

קיפל הכנפות²¹ וקשרן או תפרן בעיגול, חייב בציצית, ומטיל הציציות במקום שהיה צריך להטילן אילו לא קשרן או תפרן. ואם קיפל הכנפות וקשרן או תפרן בריבוע, נחלקו האחרונים היכן יטיל הציציות.

בגד שכנפותיו עגולות, וקשרן או תפרן באופן שעתה יש לו ארבע כנפות, יטיל בו ציציות מספק, ולא יברך עליו.

חכל האמור אינו אלא בקשירה או תפירה שיש לתלות שעתיד להתירה, אבל אם תפר הכנפות כדרך החייטים, עד שאין הקיפול ניכר כלל, והיא תפירה לתמיד, יש ללכת אחר הכנפות כפי שהן עתה²².

בגד גדול ורחב²³, אין לקפלו לשנים ולהטיל בו ציציות כשהוא מקופל. שאם תפשט נמצאו הציצית באמצעיתה ואנן ציצית על הכנף בעינן²⁴

ונחלקו הפוסקים אם עשה בגד מקופל, היכן מטיל בו הציציות. שי"א שיעשה ציצית בד' כנפות הפשוטים ויכול לברך, וי"א²⁵ שיש להטיל בכנפי הכפולות דכל זמן שהיא מכופלת ולא נתפשטה שם טלית עליה כמו שהיא כפולה, ויש פוטרים בגד זה מציצית לגמרי. ולכן עדיף שלא יעשה בגד כזה, וכל שכן שלא יברך עליו²⁶.

ואם בתחלה היתה ארוכה כ"כ שאינו יכול ללבשו א"כ כופלו, יטיל בו בכנפות הפשוטים אבל לא יברך²⁷. א"כ תפרו (ואז יטיל בכנפות הכפולים ויברך).

²¹ שו"ע ונו"י או"ח יו

²² ואפילו בתפירות רחבות דכיון שתפרה שוב אין עשויה להיפשט ואז בין בטלית מרובעת ובין בטלית שהיתה מתחלה ארוכה יותר מדאי יטיל ציצית בכפולים ויברך. מ"ב יט

²³ שו"ע ונו"י כ שם

²⁴ מ"ב שם טז

²⁵ ברמ"א ומ"ב טז יח

²⁶ מ"ב שם יט וכל זה רק לכתחלה, אבל לעיקרא דינא מסקי בספר ארצות החיים ובביאור מהר"מ בנעט על המרדכי ובתשובת משכנות יעקב דהלכה כהמחבר דצריך להטיל ד' ציצית בהפשוטים ויכול לברך גם כן. שעה"צ שם כו

²⁷ שיש פוסקין דפטרין אותו לגמרי מן הציצית דאין שם בגד עליו. מ"ב שם טז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

ד. ענשיתו אעשה... בזמן דאינא ריתחא... טצדקי למיפטר נפשך מציצית

אעפ"י שציצית חובת גברא הוא, אין פירושו לומר שחייב כל איש ואיש לקנות לו טלית בת ארבע כנפות ולעשות בו ציצית וללובשו, שאין זה משמעות הכתוב. אלא הכי פירוש המקראות, שאם רוצה אדם ללבוש ולכסות בבגד שיש בו ד' כנפות, חייב לעשות בו ציצית. ואם לובשו ואינו עושה בהם ציצית, הרי עבר מצות עשה ונענש. אבל אם יש לו בגד של ארבע כנפות והוא מונה בתיבה, אינו חייב לעשות בו ציצית רק כשלובשו.

אבל אם ירצה האדם לעשות כל מלבושיו באופן שלא יהיה בהם ארבע כנפות ולכסות בהן, הרשות בידו. ובאופן זה יפטר אפילו כל ימיו ממצות ציצית, אלא שמפסיד אותו השכר בעולם הבא שהיה מקבל אם היה לובש ציצית. ש

יש בה חמשה לשונות למצות עשה, והם, ועשו להם ציצית וגו', ונתנו על ציצית הכנף וגו', וראיתם אותו וגו', והיה לכם לציצית וגו', גדילים תעשה לך וגו'.

לפיכך טוב ונכון ומוטל על כל אדם לקיים מצות ציצית, רצה לומר שיקנה לו טלית בת ארבע כנפות ויעשה בו ציצית וילבשו בכל יום לשם מצוה, ויקבל שכר שקיים ה' מצות עשה שאמרנו. ויהיה זהיר וזריז שיהיה לו בגד קטן מצוייץ שילבש אותו כל היום, כדי שיזכור כל המצות בכל שעה ובכל רגע, כי על כן יש בהן חמשה קשרים כנגד חמשה חומשי תורה, וארבע כנפים שבכל צד שיפנה יזכור.

וגדול עונש המבטל עתה, ממה שהיה עונשו בזמן שהיה תכלת מצוי, שאז לא היתה מצויה כל כך ולא היה יכול כל אדם לחזור עליה, משא"כ עתה שהלבן מצוי הוא, והרי אין צריך יותר²⁸. ואפילו מי שאינו יכול להיות

²⁸ איתא בזוהר פ' שלח לך דהקורא ק"ש בלי ציצית מעיד עדות שקר בעצמו שקורא פ' ציצית ואינו מקיים הקרא כתב הח"א לא טוב עושים המון העם שמתפללין בדרך בלא טלית גדול וע"פ רוב הט"ק אינו עשוי כדון בכל פרטיו שיהיה ראוי לברך עליו וגם הוא ישן בו בלילה. מ"ב ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

מעוטף בהם כל היום, צריך לזוהר בהם לפחות בשעת קריאת שמע²⁹ ותפלה, גנאי גדול הוא לתלמידי חכמים שיתפללו והם אינם עטופים

ה. בזקן שעשאה לכבודו שפטורה

זקן שעושה לו³⁰ תכריכין, אף על פי שלפעמים לובשם בחייו, פטורין מן הציצית. דכסותך משמע שעשוין מתחלה לשם כסות להתכסות בו בשעת חיובו במצות, והיינו בחייו, ולא שעיקר עשייתן להתכסות בהם אחרי מותו, שאחרי מותו הוא פטור מן המצות. ויש מחייבים³¹ ולכן אם לובשם יטיל בהם יצית ולא יברך.

מוכרי הבגדים שלובשין ומכוונין להראות להקונים מדתן פטורין, ואם לובש אותן להעביר בזה את המכס אפשר דחייב בציצית³².

ו. בההיא שעתא ודאי רמינן ליה משום לועג לרש חרף עושהו

הטלת ציצית בבגדי מתים איכא פלוגתא דרבוותא, יש אומרים³³ שאין קוברין את המת אלא בטלית שיש בו ציצית³⁴ משום לועג לרש, ויש אומרים שאין להטיל שהרי פטורים ממצות, ויש אומרים כשנושאים אותו לקבר מטילין בהן ציצית, כדי שלא יהיו נושאי המטה מעוטפין בציצית והוא בלא ציצית והוה ליה לועג לרש, וכשקוברין אותו נוטלין אותן ממנו. ואנו נוהגין

²⁹ במדרש שוחר טוב כל עצמותי תאמרנה אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא אני אשבתך בכל איברי ומקיים בהם מצוה עד בחוזה אני משים הציצית כנגד הלב כל זמן שאני קורא ק"ש שנאמר והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוה היום על לבבך על יד שמאלית בה אני קושר תפילין של יד ובה אני אוהז ציצית בזמן ק"ש הרי שהמצוה לאחוז הציצית בידו השמאלית כנגד לבו בזמן ק"ש. הג"מ שם

³⁰ שו"ע ונו"כ יש ב

³¹ האחרונים מסקי דדוקא לדעת הרא"ש דפטור לעיל בסימן י"ח כסות המיוחד ללילה אפילו ביום והא נמי לכסות לילה דמי שהרי מת פטור ממצות אבל לדעת הרמב"ם דמחייב כסות לילה ביום גם בזה חייב לפיכך לדידן יעשה בו ציצית ולא יברך. מ"ב שם ה

³² מ"ב שם

³³ כשנפטר רבינו גרשון אמר ציצית חוץ ונחלקו בפירוש דבריו יש אומרים דרצונו לומר יסירו הציצית מהטלית ויש אומרים דהכי קאמר שישמו אותן חוץ לארון. ט"ז שם א

³⁴ ע"י (בשאלת יעב"ץ ח"א סי' קס"ו) שכתב דאין קפידא אם מלבישים את המת בטלית חדש שלא נעשה לשם מצוה דלא כאיזה לומדים שחשבו שאין להלביש המת כ"א בטלית שלבש אותו בחייו למצות ציצית ע"ש. פ"ת שם ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

לקוברו עם הציצית שלו שפוסלין הציצית כשמניחין אותו עמו בקבר או כורכין אחד מן הכנפות³⁵.

מנהג ארץ ישראל שלא לקבור את המת עם הטלית שעליו, אלא רק מכסים אותו בטלית בשעת ההלויה, עד שעת הקבורה, וקודם סתימת הגולל מסירים הטלית מעליו. ובחזון לארץ נהגו לקבור את המת מכוסה בטלית. ויש נוהגים קודם הקבורה לפסול הציציות, או לקשור אחת הכנפות באופן שיהיה הבגד פטור מן הציצית.

ז. טלית שנקרעה חוץ לשלש יתפור תוך שלש לא יתפור

טלית שנקרע כנף הבגד מעל שלש אצבעות לשפת הבגד יתפור.

נקרע הטלית תוך שלושה אצבעות סמוך לכנף אפילו משהו דעת רש"י שאסור לתפורו בחוטין שהן ממין הבגד ולא בחוטי צמר ואפילו בחוטין שלא נטוו לשם ציצית ואפילו הציצית שלו של צמר דחיישינן שמא ישתיר מחוט התפירה ויוסיף עליו שבעה חוטים לשם ציצית והוא פסול משום תעשה ולא מן העשוי וגם לא נעשה לשמה.

ולרב עמרם אין הבדל בין אם יתפור הכנף שנקרעה בחוט שהוא ממין הבגד, לבין אם יתפור בחוט שאינו ממין הבגד. וכן עיקר להלכה.

ומכל מקום ירא שמים יצא ידי כל הדעות. ולכן לכתחלה יש להחמיר אפילו בלא נקרעה החתיכה לגמרי מן הכנף, אלא עודנה מחוברת, אפילו היה הקרע קטן ביותר, אם היא בתוך שלש אצבעות על שלש אצבעות, ולמעלה מקשר גודל, לא יתפרנה בחוט שהוא ממין הבגד³⁶.

אבל רשאי לתפור החתיכה מחוט אחר שאינו ממין הבגד.

³⁵ רמ"א שם והב"ח כתב דאין לפסולן אלא יש לקשרן זה עם זה או לכסותם תוך הכנפות ע"ש. ש"ך שם ב
³⁶ ודוקא שנקרע למעלה ממלא קשר גודל שייך חשש זה (ס"ו ובה"ל ד"ה ולטעם) ובהזו"א מפקפק דאפילו למטה מקשר גודל לא יתפור אם נקרע קודם הטלת הציצית (או"ח סי' ג' ס"ק י"ט לפי מש"כ בדעת ר' ירוחם דגם ר"ע אית ליה גזירת רש"י).

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

וכן אם נקרעה חתיכה בכנף הבגד מעל שלש אצבעות, אפילו נקרעה מן הבגד לגמרי, מותר לחזור ולתופרה לכל הדעות.

וכן אם נקרעה חתיכה בכנף הבגד למטה ממלא קשר גודל, ועודנה מחוברת במקצת אל הבגד, רשאי לכל הדעות לחזור ולתופרה אפילו בחוט שהוא ממין הבגד.

אם אחר שהטיל הציצית בבגד נקרעה כנף הטלית ממקום הנקב לכיוון שפת הבגד, עד שנעשה המרחק בין הנקב לבין שפת הבגד פחות ממלא קשר גודל, אך לא נקרעה הכנף לגמרי עד הסוף, ועדיין הציצית תלויה בה, כשרה הטלית. ואפילו הניח הבגד כך, ולא תפרו, ועתה אין הציציות במקומן הראוי, כשרה הטלית אף לברכה. ומותר לכתחלה לתפור המקום שנקרע. ומכל מקום ראוי להחמיר במקום שאפשר הדבר, שיתפור המקום שנקרע בחוט שאינו ממין הטלית, או בחוט צבעוני. ואם נקרע הבגד ממקום הנקב לכיוון מעלה, עד למעלה משלש אצבעות, כשרה הטלית אף בלא שיתפרנה. ואם רצה לתופרה, רשאי לתפור אף בחוט שהוא ממין הבגד, עד שלש אצבעות משפת הבגד.

אם קודם שהטיל הציצית בבגד נקרעה כנף הטלית לגמרי ממקום הנקב לכיוון שפת הטלית, עד שנעשה המרחק בין הנקב לבין שפת הבגד פחות ממלא קשר גודל, אך לא נקרע הבגד לגמרי, יתפור קודם המקום שנקרע, ואחר כך יטיל בו הציצית. ויזהר לכתחלה לתפור בחוט שאינו ממין הטלית. ואם קדם והטיל הציצית בבגד ואחר כך תפרו, פסולה הציצית, וצריך להתירה ולחזור ולקושרה.

אם נקרעה כנף הטלית לגמרי ממקום הנקב עד שפת הבגד, יש להסתפק בדבר אם מותר לתפור הקרע, אפילו אם עדיין לא הטיל בו ציציות. ובמקום שיש לחוש שמא יתבטל ממצות ציצית מחמת כן, כגון שאין לו טלית אחרת אלא זו, רשאי לתפור הקרע ואחר כך יטיל בו ציצית. ואם אפשר, יקח חתיכת בד שיש בה שלש אצבעות על שלש אצבעות, ויתפרנה בכנף הבגד על מקום הקרע, ואחר כך יחזור ויתפור המקום שנקרע.

נוהגים לתפור חתיכת בד בכל אחת מארבע כנפות הטלית. וכן יש נוהגים לתפור סביב הנקב בחוטים לחזקו. ואם בגד הטלית עשוי ממשי, יש להזהר שלא יתפור אותה חתיכה לכנף הבגד אלא מחוט שאינו ממין הבגד, אלא אם כן היתה החתיכה גדולה באופן שהתפירה היא למעלה משלש אצבעות משפת הבגד, ובקצותיה בשפת הבגד היא למטה ממלא קשר גודל, שבזה יש להקל לתפור בחוטים שהם ממין הבגד.

וכן יש להזהר בטלית העשויה ממשי, שלדעת רש"י לא יתפור סביב הנקב בחוטים העשויים ממשי, אלא יתפור בחוטים העשויים ממין אחר. והוא הדין בכל הנ"ל לענין טליתות של שאר מינים, שאין לתפור סביב הנקב מחוט העשוי ממין הבגד³⁷, אלא

³⁷ (ס"ו וסקב"ג כ"ה ואף לדעת החזו"א דמפקפק לעיל דין י"ז למטה מק"ג ה"מ כשנקרע אבל כאן שלא נקרע ל"ש גזירה דהתם ע"ש אבל צבועים לא מהני לדעת החזו"א כדלעיל דין י"ח).

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

יתפור מחוט העשוי ממין אחר. וכן לא יתפור חתיכות הבד לחברן לארבע כנפות הבגד אלא בחוט שאינו ממין הבגד, ורק אם היתה התפירה למעלה משלש אצבעות משפת הבגד, וקצותיה בשפת הבגד למטה ממלא קשר גודל, רשאי לתופרה בחוט שהוא ממין הבגד.

אם היה חוט התפירה מצבע אחר שאינו ממין הבגד, כגון שהיתה הטלית לבנה והחוט כחול, מותר לתפור סביב הנקב³⁸, וכן מותר לתפור החתיכה שמחברים לכנף הבגד אף בחוט שהוא ממין הבגד. ובזמנינו שמקפידים שיהיו הציציות לבנות, מותר לתפור בחוט תפירה צבעוני, אפילו הוא מצבע הבגד. ומותר לתפור סביב הנקב בחוט העשוי ממתכת.

דף מא:

ח. מתירין מכנגד לבגד

כבר התבאר במסכת דף שבת כב. ופסחים קא. שמותר להתיר הציציות של טלית גדול, להעבירם לטלית קטן שאין בו ציצית, ואפילו עדיין הטלית גדול ראוי למצותו. ואין בזה משום מעלין בקודש ואין מורידין, שאין כלל זה נוהג בתשמישי מצוה.

ונכון להקפיד שקודם התרת הציציות תהיה הטלית החדשה מוכנה ומזומנת להטיל בה הציציות, ולא יסיר הציציות מהבגד שבלה עד שהבגד החדש יהיה מוכן.

מותר לעשות מטלית גדול טלית קטן אחד או יותר, ואפילו אם הטלית גדול עדיין ראוי הוא למצותו, ואין לומר בזה הכלל "מעלין בקודש ואין מורידין", שאפילו אם נאמר שטלית קטן נחשב כהורדה ביחס לטלית גדול, מכל מקום אין כלל זה שייך אלא בתשמישי קדושה, מה שאין כן בתשמישי מצוה כגון ציצית. ואפשר להקל בזה גם כשהטלית קטן אין בו כשיעור, וטוב להחמיר בזה שיהיה הטלית קטן לפחות כשיעור אמה על אמה, אף על פי שבאופן כזה אין לברך עליו.

³⁸ ובחזו"א מפקפק דצבועים לא מהני מידי (או"ח סי' ג' סקי"ט ד"ה כתב בתרומת הדשן).

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

מותר להסיר הציציות הכשרות מהטלית, בכדי לתת במקומן ציציות מהודרות יותר. וראוי לימנע עד כמה שאפשר מלהתיר ולסלק ציציות מטלית או ט"ק, ואף אם נתיישן הבגד, כל עוד שכשר עדיין למצוותו, ואף שרוצה לקשור לטלית ציציות נאים ומהודרים יותר, ואף אם רוצה להתיר ציציות כדי להניחם בטלית אחר ראוי לימנע, ובפרט בזמננו שקניית חוטי ציציות אינם דבר יקר ומצויים בכל מקום, יקנה חדשים ולא יסלק מטלית אף שהוא ישן כל זמן שראוי למצוותו³⁹.

אפילו אם עשה הכריכות כמנין שם הוי"ה ברוך הוא, מותר להתיר הכריכות, ואין בזה כל חשש משום מוחק שם ה', הואיל ואין זה אלא מספר כריכות כעין גימטריא בעלמא. וכשנקרע הטלית או הט"ק או נתיישן ונתבלה באופן ששוב אין דרך בני אדם להשתמש בהם, בזה אם ירצה יוכל לדברי הכל לסלק הציציות, ואם הציציות ראויות עדיין למצוותן, ישתדל שלא לחתכן אלא יתיר הקשרים והכריכות או יקרע כנף הטלית במקום הנקב ויוציא הגדיל כולו בשלימותו.

ט. טלית שכולה תכלת כל מיני צבעונין פוטרין בה חוץ מקלא אילן

טלית שהיא כולה⁴⁰ אדומה או ירוקה או משאר צבעונין, עושה חוטי לבן שלה כעין צבעה אם ירוקה ירוקין אם אדומה אדומין, היתה כולה תכלת עושה לבן שלה משאר צבעונין חוץ מן השחור מפני שהוא נראה כתכלת, וכורך על הכל חוט אחד תכלת כדרך שעושים בשאר ציציות שאינן צבועין.

י. מדליקין מנר לנר

עוד התבאר בשבת ופסחים שם שלדעת השו"ע מדליקים נר חנוכה מנר חנוכה הסמוך לו על ידי פתילות ארוכות, ויש מתירים אפילו על ידי לקיחת הנר להדליק את האחר והחזרתו למקומו, ומותר להדליק אפילו נר של המהדרין מן המהדרין, מנר החיוב, כיון שעל כל פנים שניהם נרות מצוה. אך לא ידליק מנר חנוכה לנר חנוכה בנר של חול כלומר על ידי אמצעי, כגון

³⁹ פסקי תשובות הערות סימן טו הערה 2

2. במור וקציעה סי' טו בשאלות להגרי"ח מואלאזין אות ח', וכפי שכתב בס' מעורר ישינים סי' כ"ו אות קפ"ז שלחן המהור סעי' א' ובזר זהב שם.

⁴⁰ רמב"ם הלכות ציצית פרק ב הלכה ח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

שכבה הנר שבידו שמדליק ממנו את נרות התנוכה, אינו רשאי להדליק מנר חנוכה כדי שימשיך להדליק את נרות החנוכה הנוספים. וכן מנהג הספרדים.

אך דעת הרמ"א שנהגו להחמיר בנרות חנוכה שלא להדליק אפילו מנר לנר, אלא אם שניהם נרות חיוב, כגון שני בעלי בתים שמדליקים מאחד לשני, או משני נרות הידור מאחד לשני, אך לא מנר החיוב לנרות הנוספים שהם הידור, ולא מבעל הבית לבני ביתו אפילו בנר החיוב. וכל זה אינו רק בעוד שדולקים למצותן, אבל אחר שעבר זמן המצוה מותרים בהנאה, כ"ש שמותר להדליק מהן, וכן מנהג האשכנזים.

יא. גורר אדם מטה כסא וספסל ובלבד שלא יתכוין לעשות חריץ

כבר התבאר שם ושם וביצה כג: שמכוין שדבר שאינו מתכוין מותר, אם אינו דאי שיעשה, לכן גורר אדם מטה וכסא ושולחן בשבת, ובלבד שלא יתכוון לחפור חריץ בקרקע על ידי גרירתם, וגם לא ודאי שאמנם ייעשה חריץ⁴¹, אך גדולים שודאי עושים חריץ אסור.

אולם מותר להוליך עגלת ילדים או כסא גלגלים על גבי קרקע, אף שהיא גדולה ביותר וגם היושב בה מכביד עליה, מפני שאינה עושה חריץ על ידי הוצאת העפר ממקומו, אלא כובשת את העפר במקומו.

וכן מהלך אדם על גבי עשבים בשבת, ובלבד שלא יתכוון לעקור אותם בהליכתו, ולפיכך אם נעקרים, אינו חושש⁴².

ואפילו אם מרבה ללכת⁴³ על גבי הדשא וודאי שיתלוש עשב בפסיעותיו, מכל מקום עלינו לדון על כל פסיעה בנפרד, ובכל פסיעה ופסיעה אין פסיק רישא שיתלש עשב.

⁴¹ שו"ע ונו"כ שלז א

⁴² שו"ע ונו"כ שלז ג

⁴³ ש"כ כו הערה סב אמנם צ"ע מסירוק שיער דחשיב בריב"ש סי' שצד פס"ר ולא דן שם על סירוק בפני עצמו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

יב. מסר ליה לקצרא

מותר לכבס⁴⁴ הטלית אצל כובס או כובסת גוים. וכן המנהג להקל בזה. אולם יש מחמירין להתיר הציצית ואח"כ כובסין⁴⁵.

יג. הלכתא ד' בתוך שלש משולשת

כבר התבאר לעיל דף לה: אורך שמונה⁴⁶ החוטים מדאורייתא כל שהוא⁴⁷, וי"א כדי עניבה⁴⁸. ומדרבנן י"א ד' גודלים, וי"א י"ב גודלים. וכן עיקר להלכה ושיעורו י"א עשרים וארבעה סנטימטר, וי"א 30 ס"מ ולכה"פ⁴⁹ 29.

שיעור זה הוא אחר הקשירה, כלומר משפת הבגד עד קצה הציציות, מלבד החלק המונה על כנף הבגד, והוא לעיכובא⁵⁰, ומשום שהדרך להתקצר ע"י הקשירה לכן יעשה לפחות י"ג גודלים⁵¹ מלבד מה שמונה על קרן הבגד והעולם מקילין וראוי למחות בידם⁵².

⁴⁴ רמ"א כא ג

⁴⁵ מ"ב שם יז

⁴⁶ שו"ע ונו"כ או"ח יא ס"ד ובה"ל ד"ה אין

⁴⁷ עיין בלבוש שכתב דמן התורה אין שיעור לאורך הציצית רק שיהיה בו גדיל וענף רק שחז"ל נתנו לנו שיעור משום נוי ציצית למר בארבע ולמר ב"ב כן ביאר הא"ר את דבריו ועיין בה"א שמצדד לומר דעכ"פ כדי עניבה הוא מן התורה ע"ש. בה"ל ד"ה אין פחות.

⁴⁸ ועי' חזו"א או"ח סי' ג' סקמ"ו דכדי עניבה דאורייתא אפילו בגרדומין

⁴⁹ חזו"א קו' השיעורים וס' שיעורין ש"ת

⁵⁰ מ"ב כד ובה"ל ד"ה יותר ארוך כתב ובדיעבד לכאורה אין להחמיר בזה אם לאחר כריכת החוליא ראשונה וקשירתו היה בו כשיעור דלא גרע זה משהיה נקטם או לגמרי זה החוט דכשר לכ"ע דהוא גרדומי הציצית וכדלקמן בסימן י"ב. ולפ"ז מה שכתב הרמ"א דשיעור זה צריך להיות אחר שנקשר ור"ל כל הקשרים כדמשמע בב"י הוא רק לכתחילה דבדיעבד די אם רק לאחר קשירת החוליא הראשונה היה בהחומין השיעור י"ב גודלין אף שנתקצרו אח"כ ע"י שיעור הקשירות לא גרע מגרדומין דקי"ל לקמן בסימן י"ב כסברא ראשונה. ועיין בפמ"ג ומשמע מסתימת דבריו היפוך דברי ואפשר דסברתו דכ"ז שהוא עוסק עדיין במצוה לעשות שליש גדיל אף שהוא רק לכתחילה מיקרי עדיין שלא נגמרה המצוה ולא נוכל להקרא עתה על הציצית שם גרדומין וגרע זה משאם היה עושה רק חוליא אחת ואח"כ נקטע חוט אחד. וצ"ע למעשה. ובחזו"א או"ח סי' ג' סק"ג כתב שאפילו היה דעתו מתחלה להניח עם חוליא אחת וחזר והוסיף חוליות ונתקצר פסול.

⁵¹ ואם אחד אינו ארוך כ"כ לכרוך בו הכל יכרוך בו קצת כריכות מחוט אחד וקצת כריכות מחוט השני כי בזמן התכלת היו עושים קצת כריכות מהתכלת וקצת מלבן. וצריך לראות שישתיירו בכל החומין ארכן י"ב גודלין אחר הכריכה והקשירה כמו שכתב רמ"א ואפילו זה החוט הארוך אחר שיכרך ישאר י"ב גודלין. מ"ב

⁵² ובחזו"א מסיק ד"ב גודלים אין מעכב בדיעבד אלא ד' גודלים מהענף (או"ח סי' ג' סק"ז ושיעור הגודל

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

טוב לעשותו⁵³ ארוך יותר⁵⁴, כדי שאם יפסק ישאר כשיעור ולא יפה עושין המוכרין שמצמצמין מדת אורכן וקרוב להיות ברכה לבטלה ויש להזהירם על כך.

מי שהוא בדרך ואין לו ציצית אחרים כ"א קצרות מי"ב גודלים יכול לסמוך על הסוברים ששיעורן ד' גודלים ויטילם בבגד, וילבשם בלא ברכה⁵⁵.

אולם כל זה שיעור החוטים בהטלתם בבגד, אך אם היה אורך הציצית שיעור י"ב גודלים ואח"כ נפסקו יש להם דין גרדומים, שהתבאר שם.

יש להטיל הציציות⁵⁶ בשפת הבגד באורך וברוחב בתוך שלש אצבעות של אדם בינוני. ולמעלה ממלא קשר גודל. ויהיה הנקב כולו בתוך שיעור זה. ולדעת פוסקים רבים אם לא עשה כן, פסול מן התורה, ואפילו בדיעבד. ושיעור שלש אצבעות היינו בין המשה לששה סנטימטר. ושיעור מלא קשר גודל היינו כארבעה סנטימטר. ולכן נראה שהמקום הנכון ביותר לעשות הנקב, הוא בתחלת הסנטימטר החמישי, ויהיה כולו בתוך הסנטימטר החמישי. ובדיעבד אם עשה הנקב אחר שלשה סנטימטר וחצי, או בתוך הסנטימטר הששי, כשרה הטלית לברכה. ויש למדוד כל המדות הנ"ל משפת הבגד בקו ישר, ולא באלכסון מפינת הבגד.

אם מחמת הקשירה נתהדקו החוטים עד הבגד, ונתקפל הבגד בשפתו עד שאין בו עתה יותר ממלא קשר גודל, כשר. ואם היה הנקב למעלה משלש אצבעות, ומחמת הקשירה נתהדק ונתקפל עד שהוא בתוך שלש אצבעות, פסול.

אם היה הנקב מחוץ למקום הראוי, וחתך הנקב אחר הטלית הציציות ועשאו במקום הראוי, פסול, ויתיר הציציות ויקשרם מחדש.

⁵³ מ"ב כא

⁵⁴ עשה ארוך יותר אפילו היה הענף הרבה יותר משני שלישים מן הגדיל יכול לקצרו ואין צריך להתיר הציצית. ס"ד ובה"ל ד"ה יכול

⁵⁵ בה"ל ד"ה יותר

⁵⁶ שו"ע ונו"כ יא ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

מנהג כמה מעדות האשכנזים לעשות בטלית קטן שני נקבים בכנף הבגד, ומטילים הציציות בנקב אחד, ומוציאים אותן מהנקב השני. ויזהרו שיהיה הנקב העליון בתוך שלש אצבעות, והנקב התחתון למעלה ממלא קשר גודל. ויעשו הנקבים לרוחב הבגד, ולא באלכסון. והספרדים נהגו לעשות תמיד רק נקב אחד, ואין להם לשנות מנהגם. ואם קנה בגד שיש בו שני נקבים, יטיל הציציות בנקב אחד, ואין צריך לסתום השני.

אם נקרעה שפת הבגד אחר הטלת הציציות, והוא עתה בתוך קשר גודל, או למעלה משלש אצבעות, כשר. ויש נוהגים לתפור סביב הנקב, כדי לחזקו שלא יקרע.

כל האמור לעיל הוא אפילו אם אירע כן קודם שסיים כל הקשרים והחוליות, אלא רק קשר הקשר שאחר החוליה הראשונה. ואם הסיר הציציות, צריך לתפור הנקב שיהיה במקום הראוי, ולאחר מכן יחזור ויטיל הציציות.

אם היה הנקב במקום הראוי, ומחמת שנתכווץ בכביסה אינו במקום הראוי, כשר. דין מקום הנקב שהוא בתוך שלש אצבעות ולמעלה ממלא קשר גודל, הוא בין באורך הבגד ובין ברוחבו.

אם יש בשפת הטלית גדילים שלא נטוו שתי וערב, אין להטיל בהם חוטי הציצית, ואם הטיל בהם פסולה. ומצטרפים גדילים אלו לבגד לענין מדידת מקום הנקב. וטוב להחמיר שיהיה המרחק למעלה ממלא קשר גודל ולמטה משלש אצבעות אף בלא הגדילים הללו. ואם הם ארוכים, יחתכם במקום כנף הבגד. ואין צריך לחתוך אותם לכל אורך או רוחב הבגד. ויעשה כן קודם הטלת הציציות.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

